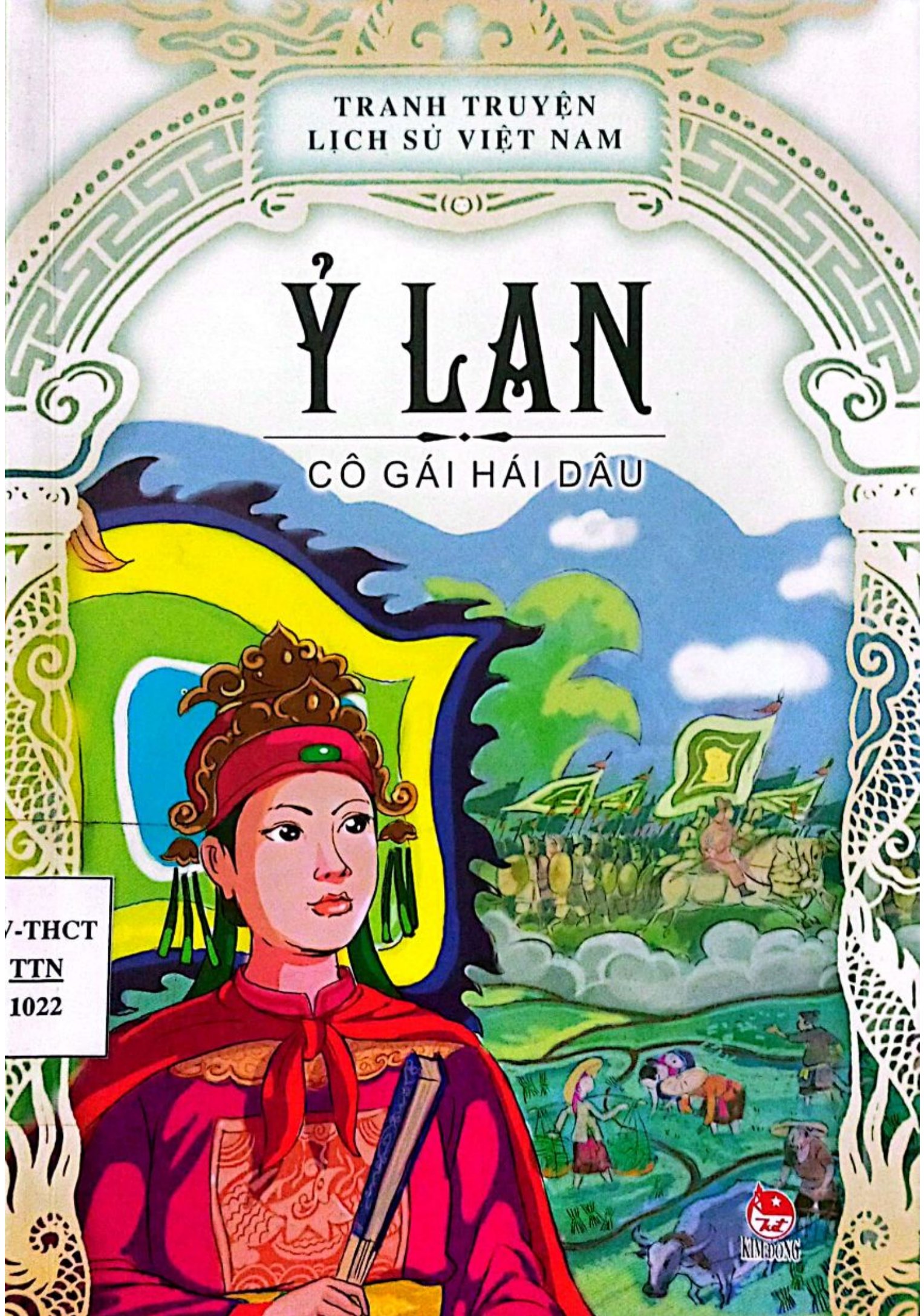

TRANH TRUYỆN
LỊCH SỬ VIỆT NAM

Ỡ LẠN

CÔ GÁI HÁI DÂU

V-THCT
TTN
1022

TRANH TRUYỆN LỊCH SỬ VIỆT NAM

Ỡ LẠN

CÔ GÁI HÁI DẬU

Tranh: Lê Minh Hải

Lời: Anh Chi

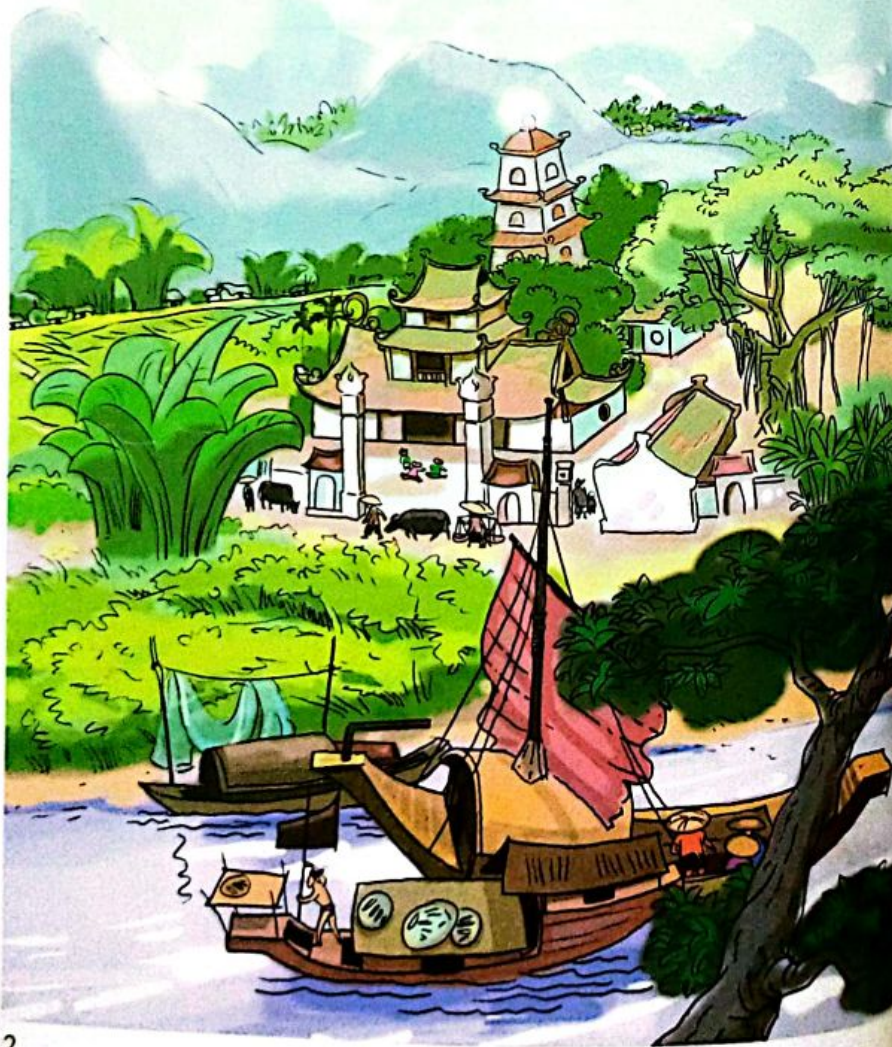

Bản quyền tác phẩm thuộc về
Nhà xuất bản Kim Đồng, 2013.

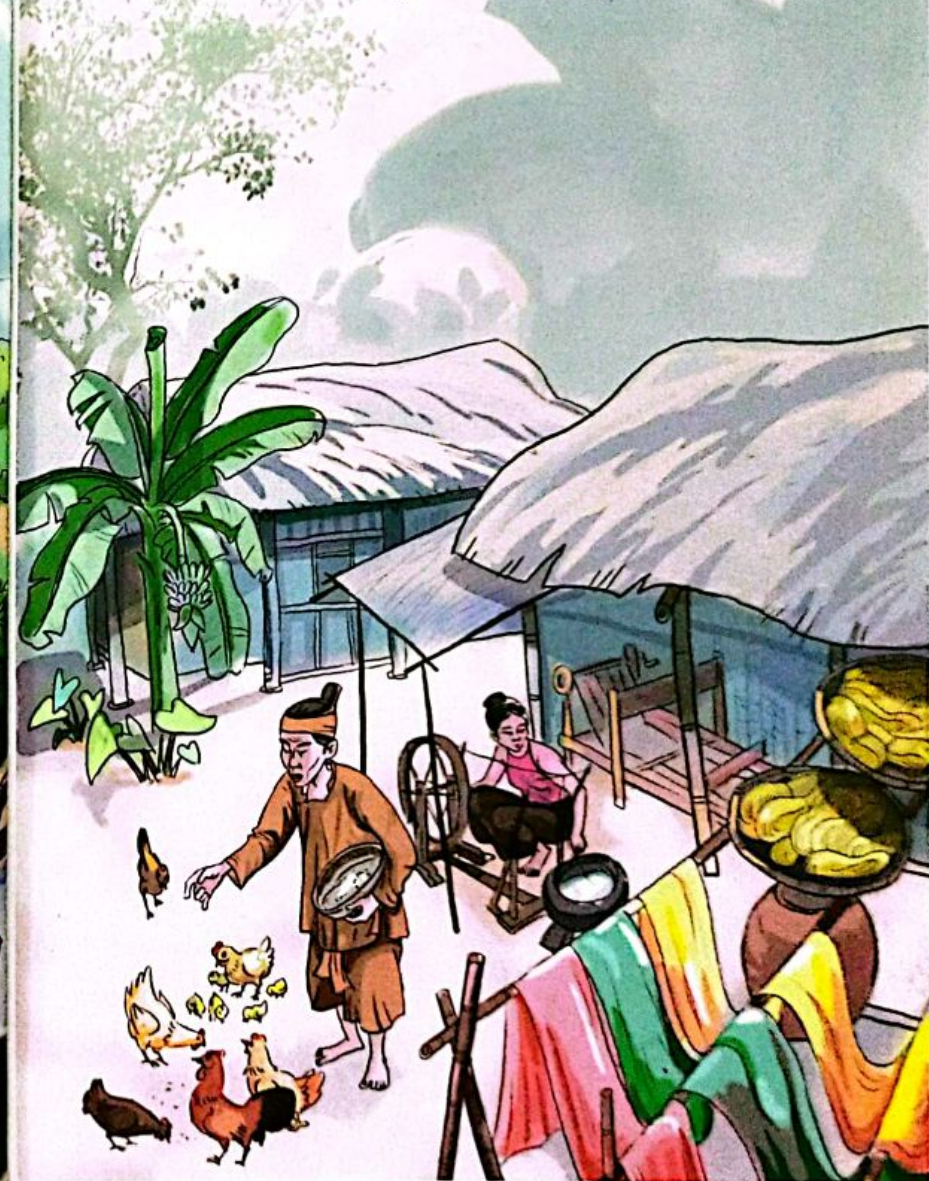
THƯ VIỆN CÔNG CÁN THƯỜNG
YÊN YÊN
SỐ TTN 1022/2014

XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

Phía Bắc thành Thăng Long xưa có một ngôi làng lâu đời, gọi là làng Sủi (nay thuộc xã Phú Thị, Gia Lâm, Hà Nội). Làng nằm trên một vùng đất trù phú. Xung quanh có núi bao bọc, lại có sông ngòi thuận đường giao thương, buôn bán. Dân chúng ngoài nghề nông còn có nghề trồng dâu, nuôi tằm, dệt vải.

Trong làng ấy, có một gia đình nông dân họ Lê. Vợ chồng họ là người cần cù, siêng năng. Hết ngoài đồng lúa, họ lại ra ruộng dâu, ngày cấy ruộng tối lại chăn tằm. Tằm nhà ông bà lúc nào cũng thu được nhiều tơ nhất làng.

Nhà ấy hiếm muộn, mãi mới có được một mụn con gái, đặt tên là Lê Thi Yến. Năm cô mười hai tuổi thì người mẹ qua đời. Công việc đồng áng, dầu tằm nay dồn hết lên vai người cha. Canh nhà neo người, lại thương đưa con gái côi cút nên ông đi bước nữa, nhưng mong có người đỡ đàn khuya sớm.

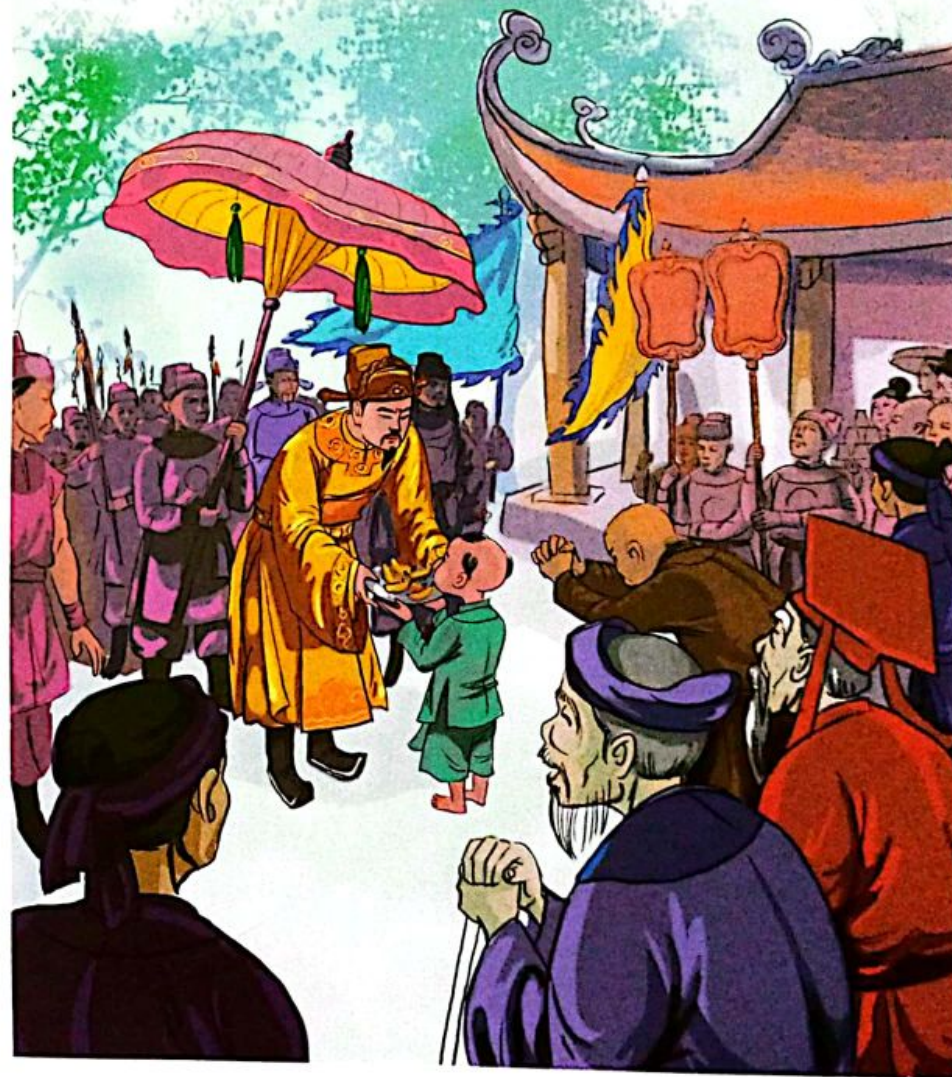

Năm cô Yến mười sáu tuổi, người cha do làm việc quá vất vả cùng ra đi. Từ đó, cô gái mồ côi phải một mình quản lý công việc của cha mẹ để lại. Cô lo toan, vun vén mọi việc từ cấy hái, gieo trồng cho đến chăn tằm, ươm tơ. Ai nấy đều tấm tắc khen cô gái đảm đang, khéo léo, hay làm hay làm.

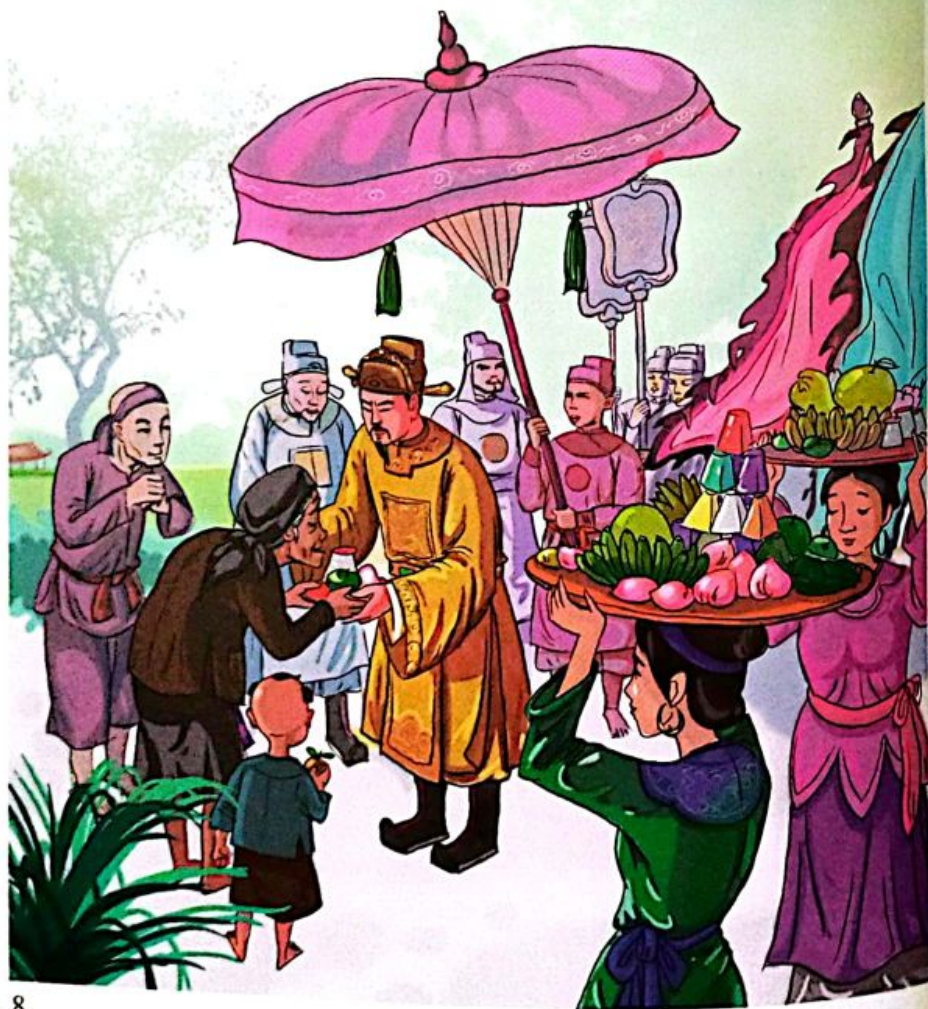
Trong làng, ngoài xóm, ai có hoàn cảnh nhờ nhàng, tung quần, cô đều hết lòng giúp đỡ. Khi thì củ sắn, củ khoai, khi thì lưng com, đấu gạo. Người làng yêu quý, gọi cô là cô Tấm thảo hiền.

Năm ấy, vua Lý Thánh Tông đã ngoài bốn mươi tuổi mà vẫn chưa có con trai để truyền ngôi báu. Triều thần lo lắng không yên, mới khuyên nhà vua đi các chùa chiêm cầu tự. Tiết đầu xuân ấm áp, vua dẫn theo trăm quan đi xin lộc ở chùa Dâu. Làng xóm biết tin liền mở hội nghênh giá.

Sau lễ dâng hương, cùng Phật, vua cùng quần thần đi thăm thu, vãn cảnh quanh vùng. Đám rước vua tung bùng, rộn rã; cờ xi, vòng long ợp trời. Dân làng nô nức đổ ra hai bên đường xem mặt vua. Vua liền cho dừng kiệu, ân cần thăm hỏi từng người.

Ngài sai thị thân và binh lính phát lộc cho mọi người, người nắm xôi, người cái oản, kẻ quả chuối... Ai nấy đều hoan hi nhận lộc quý vua ban.

Chợt vua nghe thấy xa xa có tiếng hát ai trong treo:

“Tay cầm bát nguyệt xênh xang

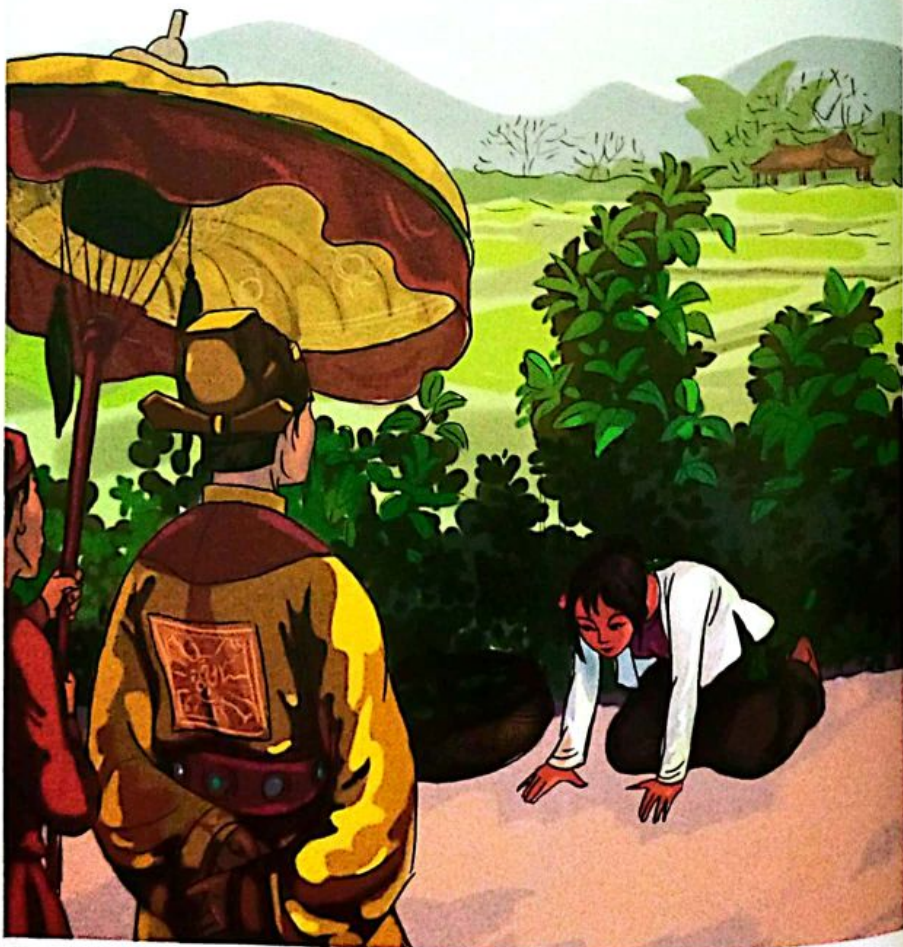
Một trăm ngọn cỏ lai hàng tay ta.”

Vua ngược mắt lên trông thì thấy giữa ngàn dâu xanh ngắt có một người con gái đang mai miết làm việc.

Ngài lầy lăm lã lăm, bước tới gần người con gái kì lạ nọ hỏi han: “Nàng là ai? Sao không cùng mọi người vui hội đầu xuân, đón lộc ta ban?”

Cô gái nhẹ nhàng quỳ xuống tâu: “Thiếp là Lê Thị Yến, vốn người làng Sùi. Biết mình phận mỏng cánh chuồn, đâu dám đoái mong chiêm ngưỡng mặt rồng...” Vua thoáng ngơ ngàng trước lối đối đáp nhà nhận của cô thôn nữ, lại càng xao xuyến hơn khi nhận ra vẻ mặn mà, duyên dáng ít người bì kịp.

Cô gái lại thông thả thưa tiếp: “... Hôm nay tuy biết làng có hội, nhưng vì việc nhà còn chưa tròn, việc canh cửi vẫn dở dang nên thiếp không dám bê trề mà bỏ đấy đi xem. Tuy mắc tội không ra nghênh giá, nhưng trộm nghĩ cũng là làm đúng lời người dạy con dân: Mỗi người đều phải làm cho tròn trách phận của mình.”

Vua mừng lắm, nghĩ bụng: “Giữa chốn nầu sồng thôn dã lại có người con gái thanh nhâ, đoan trang, dịu dàng làm vậy thực là hiếm có. Đây phải chăng là duyên Trời sắp đặt...” Rồi vua ban chi dụ rước nàng về kinh thành, truyền xây sửa Lan cung, đặt tên mới là cung Ý Lan (dựa gốc lan) để ghi nhớ kỉ niệm ngày đầu gặp mặt. Đám hội làng Sùi hôm ấy trở thành đám đưa dâu, rộn rã gấp bội phần.

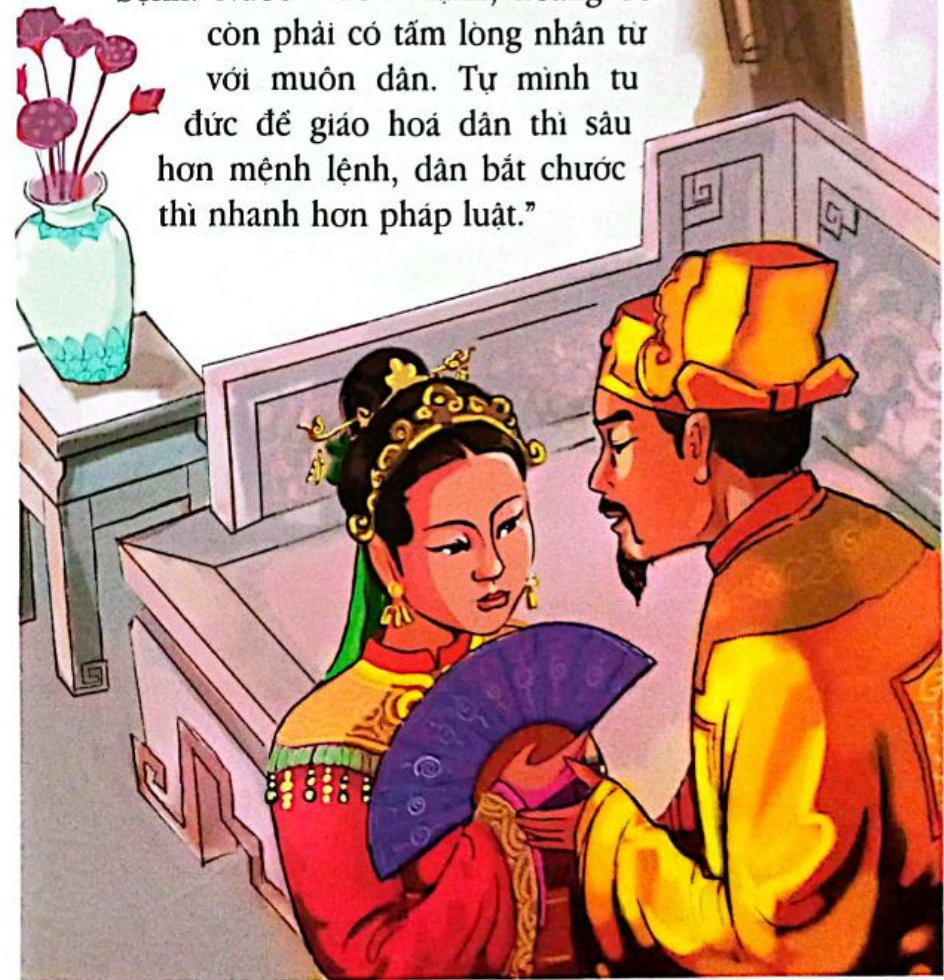

Bước vào cung vàng điện ngọc, cô Tấm Ý Lan vẫn giữ nếp quê thanh bần, chịu thương chịu khó. Khác với các phi tần trong cung, cô không trọng việc tô son điểm phấn, sắm sanh lụa là mong chiếm lấy tình cảm của bậc quân vương mà ngày đêm lo học hỏi lễ nghi, công việc trong nội cung. Nhà vua thấy vậy càng yêu thương, quyết bèn người tại nữ.

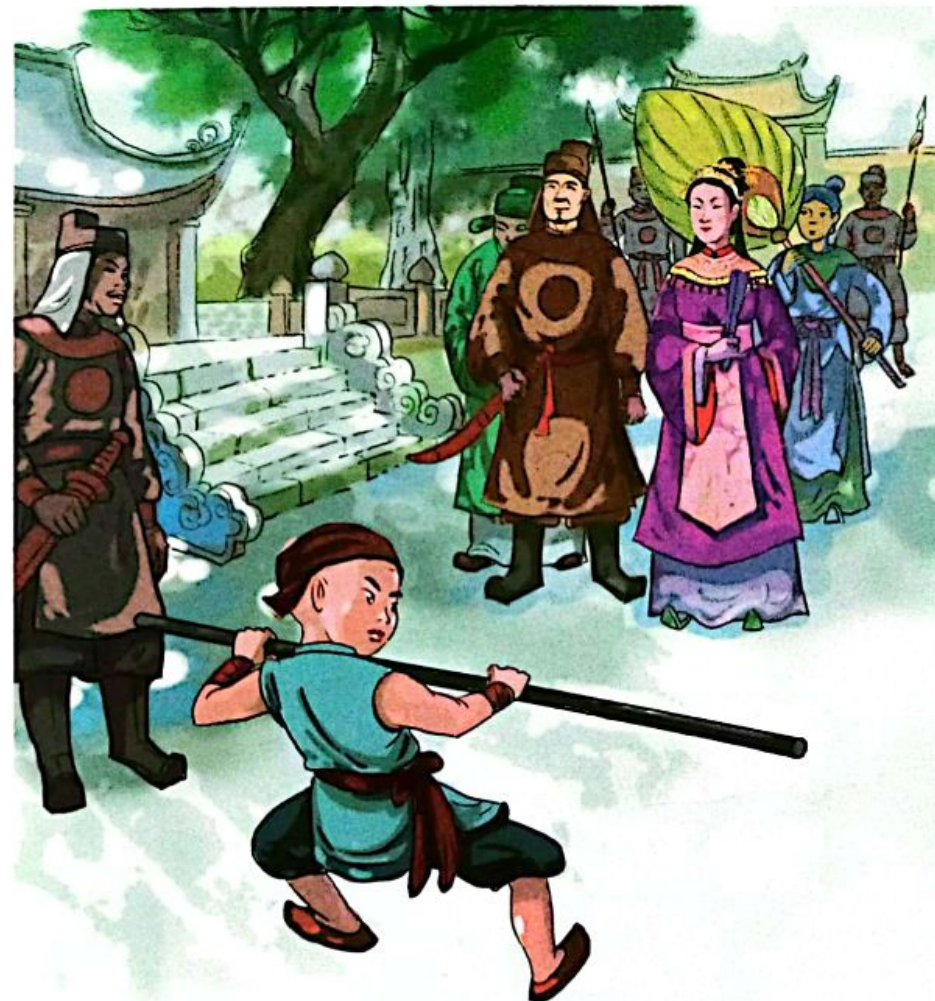
Ỗ Lan chăm chỉ học chữ nghĩa, miệt mài đọc kinh thư, nghiền ngẫm đạo thánh hiền. Từ trong cung cấm đến ngoài kinh thành, đâu đâu cũng nghe nhắc đến người cung phi tài sắc ấy. Ai nấy đều lấy làm nể phục sự hiểu biết sâu rộng của Ỗ Lan.

Một lần khi được nhà vua ngự hỏi về đạo trị nước, Ỗ Lan đã thẳng thắn tâu: “Muôn tâu, cái cốt yếu trong đạo trị nước là bậc minh quân phải biết nghe lời can gián của trung thần. Lời nói ngay thẳng nghe chướng tai nhưng có lợi cho việc làm. Thuốc đắng khó uống nhưng chữa được bệnh. Nước muốn mạnh, hoàng đế còn phải có tấm lòng nhân từ với muôn dân. Tự mình tu đức để giáo hoá dân thì sâu hơn mệnh lệnh, dân bắt chước thì nhanh hơn pháp luật.”

Vào cung được ít lâu, nàng Ý Lan lại sinh hạ cho vua được một hoàng tử khôi ngô, tuấn tú, đặt tên là Càn Đức. Vua càng thêm yêu dấu, tôn nàng làm Nguyên phi và phong hoàng tử Càn Đức làm Thái tử.

Là mẹ của Hoàng Thái tử, người sẽ kế nghiệp ngôi báu, Nguyên phi luôn khai tâm cho vị vua tương lai bằng những điều nhân, nghĩa, đức, trí, tín. Bà mời những võ sư giỏi nhất của Cẩm vệ quân tới dạy cho Thái tử.

10/2/2014

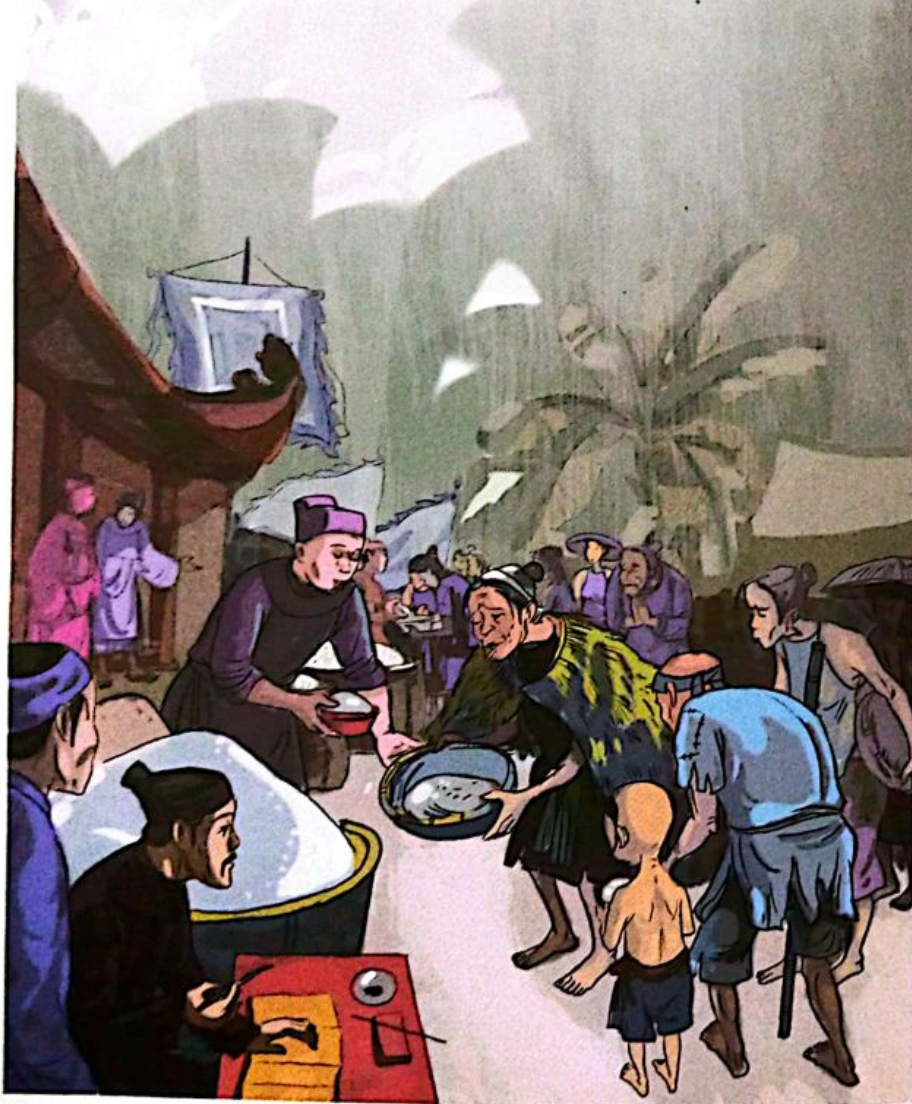
Năm 1069, giặc phương Nam quấy nhiễu bờ cõi, vua Lý Thánh Tông đích thân cầm quân chinh phạt. Trước khi ra đi, vua trao cho Nguyên phi Ý Lan quyền Nhiếp chính, thay vua lo việc trị nước, an dân.

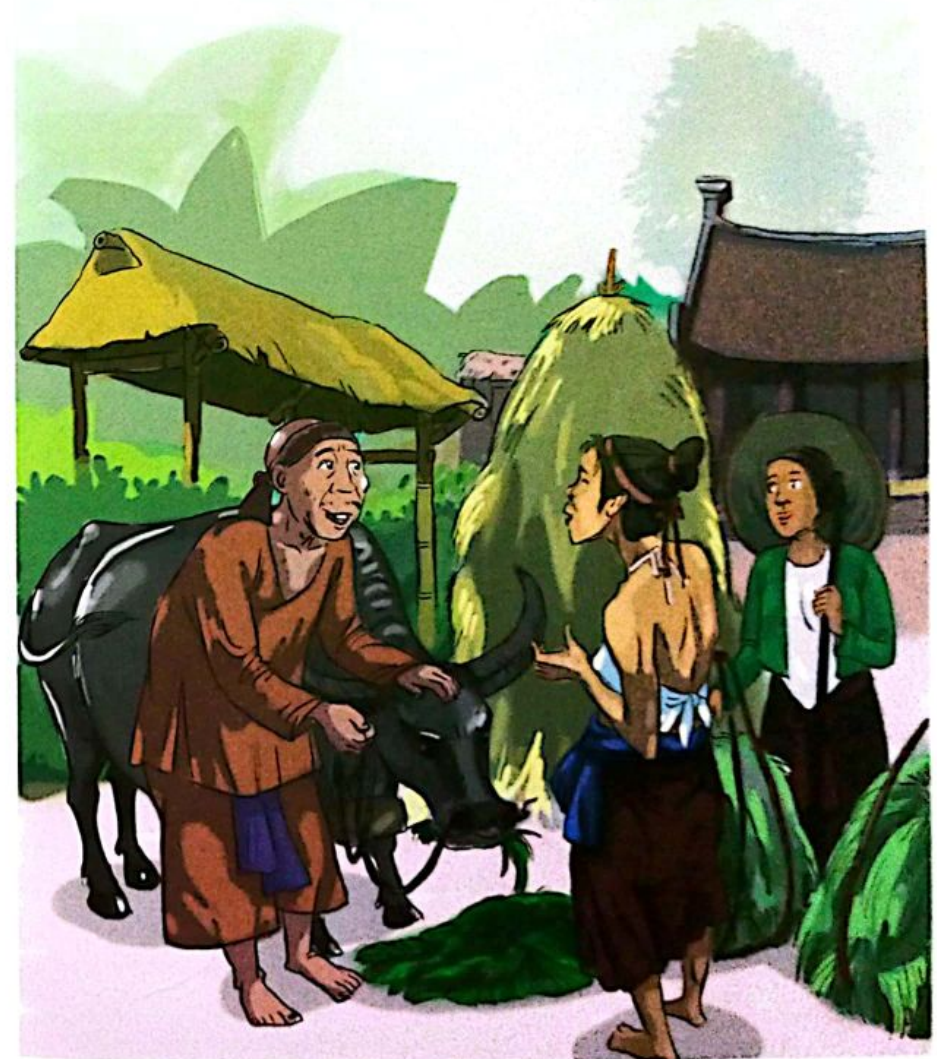
Trong lúc nhà vua cung tướng quân Lý Thương Kiệt xông pha trận mạc, Nhiếp chính Ý Lan một tay đảm đương công việc nội cung, một tay điều hành công việc triều chính. Bà sắp đặt chu đáo mọi việc từ quân lương cho đến trâu giống mã cho mua sắm... Bà thương người có công, phạt kẻ phạm tội rất hợp lòng người. Thần dân đều một lòng kính phục.

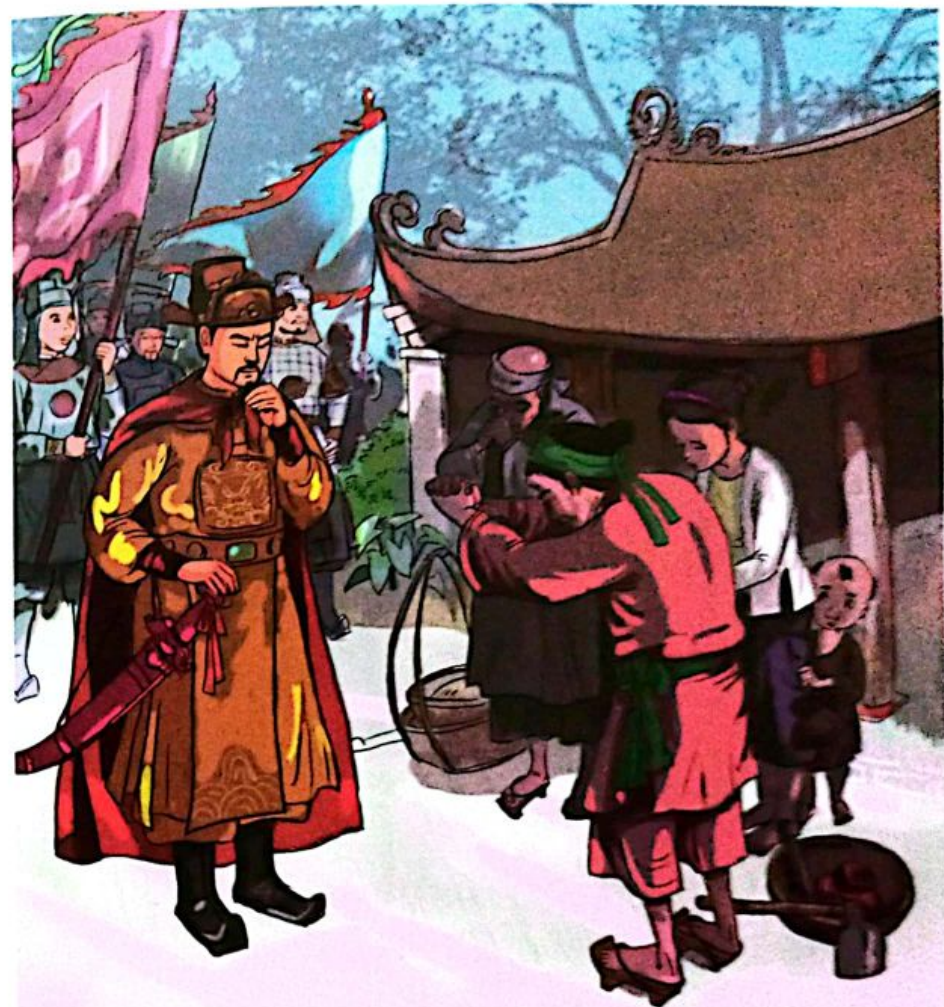
Trong thời gian Nguyên phi nắm quyền nhiếp chính, Đại Việt ta không may bị thiên tai nặng nề. Lũ ngập trắng đồng, mùa màng thất bát, đói kém lan tràn. Nguyên phi quyết định mở các kho lương thảo quốc gia để phát chẩn, cứu đói cho dân, tận trừ những kẻ lợi dụng quyền hành tích trữ thóc gạo, cho vay nặng lãi.

Nhờ đó mà hàng vạn dân đã thoát khỏi nạn đói, thôn làng ngõ xóm bớt cảnh tiều điều. Người người rủ nhau đưa trâu bò xuống đồng vỡ đất, chuẩn bị giống mã để bắt tay ngay vào mùa vụ mới. Trong dân gian cứ thế truyền nhau, gọi bà là Quán Âm Nữ (con gái của Phật Bà Quán Âm).

Trong lúc ấy, ở chiến trường xa xôi, mệt mỏi vì đánh lâu không thắng giặc, lại nghe tin thiên tai, lũ lụt liên miên, nhà vua trong dạ không yên. Ngài giao lại binh quyền cho tướng quân Lý Thường Kiệt và dẫn một toán quân nhỏ quay về Thăng Long.

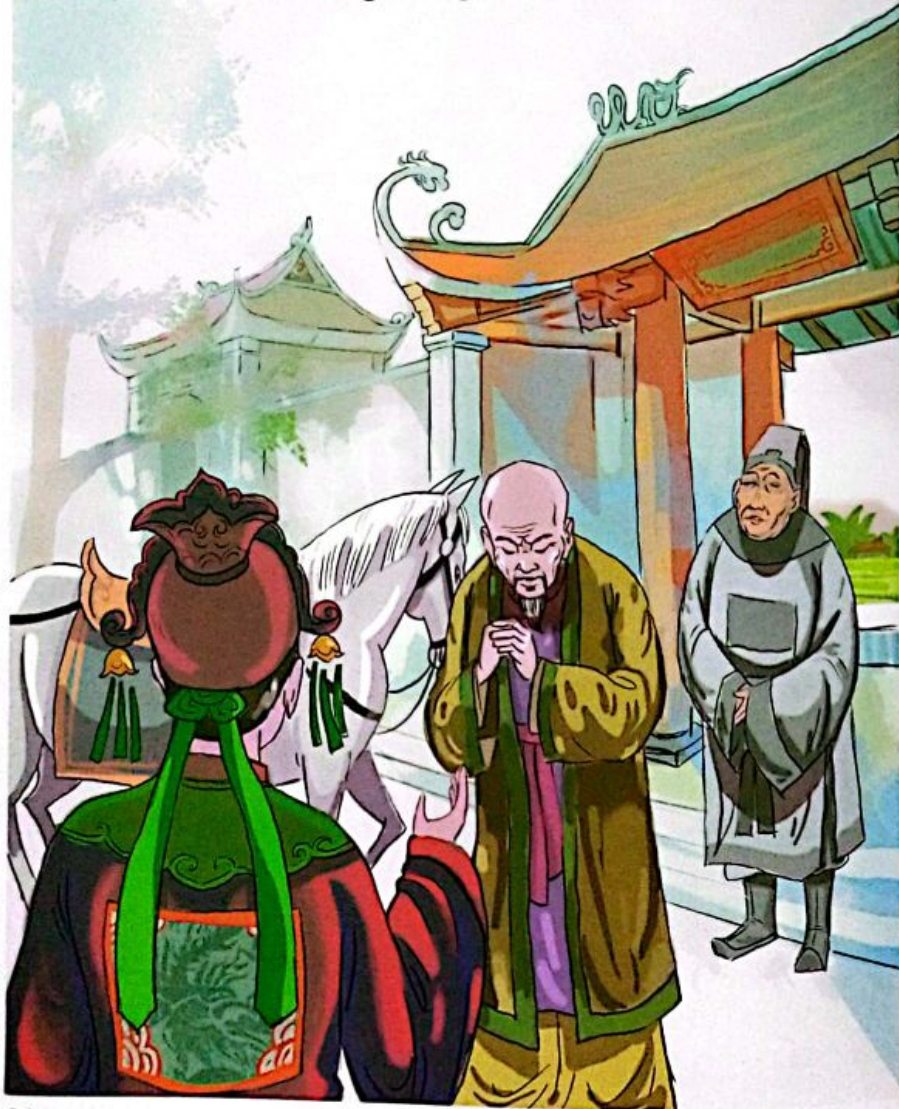
Người ngựa về tới châu Cư Liên (Tiên Lữ, Hải Dương ngày nay), thấy làng quê vẫn bình yên, đồng ruộng vẫn nhộn nhịp người cấy hái. Vua ngạc nhiên cho gọi thổ hào địa phương và mấy người dân tới để hỏi rõ sự tình. Ai nấy hết lời ca ngợi tài trị quốc, an dân của Nguyễn phi Nhiếp chính.

Nghe xong, vua thờ dài nói: “Nguyên phi vốn phận má hồng, thể chất liễu yếu đào tơ mà còn làm được việc lớn như vậy, ta đường đường là một đấng nam nhi đội trời đạp đất, lại là quân vương một nước, há lẽ không bằng nàng ư?” Ngay trong đêm đó, vua quay trở lại chiến trường. Lần ấy quả nhiên thắng trận.

Năm Nhâm Tí (1072), vua Lý Thánh Tông dốt ngọt băng hà, triều đình đưa Thái tử Càn Đức lên ngôi, tức Lý Nhân Tông. Khi ấy vua mới lên bảy tuổi, triều đình rối ren, chia bè rẽ phái. Được sự giúp đỡ của Thái uý Lý Thương Kiệt, Nguyên phi dần lấy lại được quyền điều hành đất nước, từng bước cùng cố việc trị quốc, an dân.

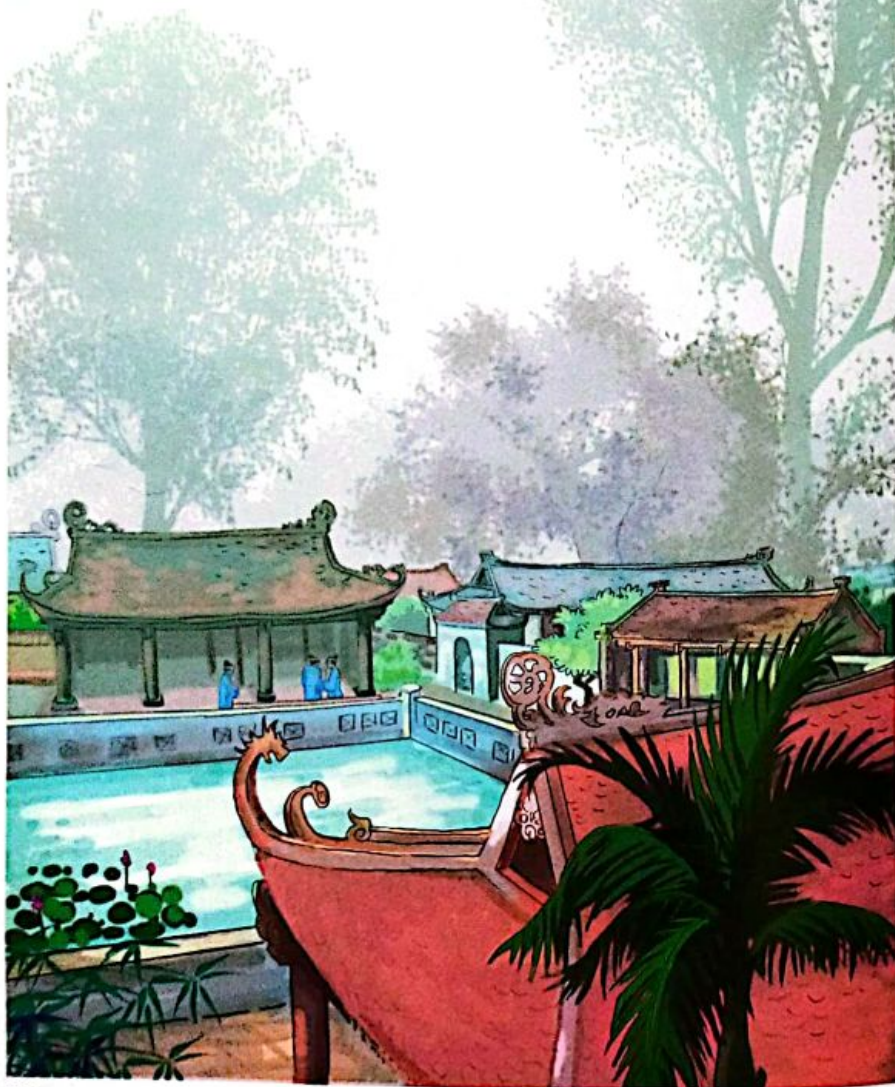
Năm 1075, nhà Tống âm mưu xâm lược nước ta, vua Lý Nhân Tông hãy còn nhỏ tuổi, Thái uý Lý Thường Kiệt đem quân đi chống giặc ngoài biên ải. Bà đã gạt những hiềm khích trước đây, triệu hồi Lý Đạo Thành đang trấn thủ Nghệ An về kinh, phục chức Thái sư, giúp điều khiển triều đình, lo việc binh lương chống Tống.

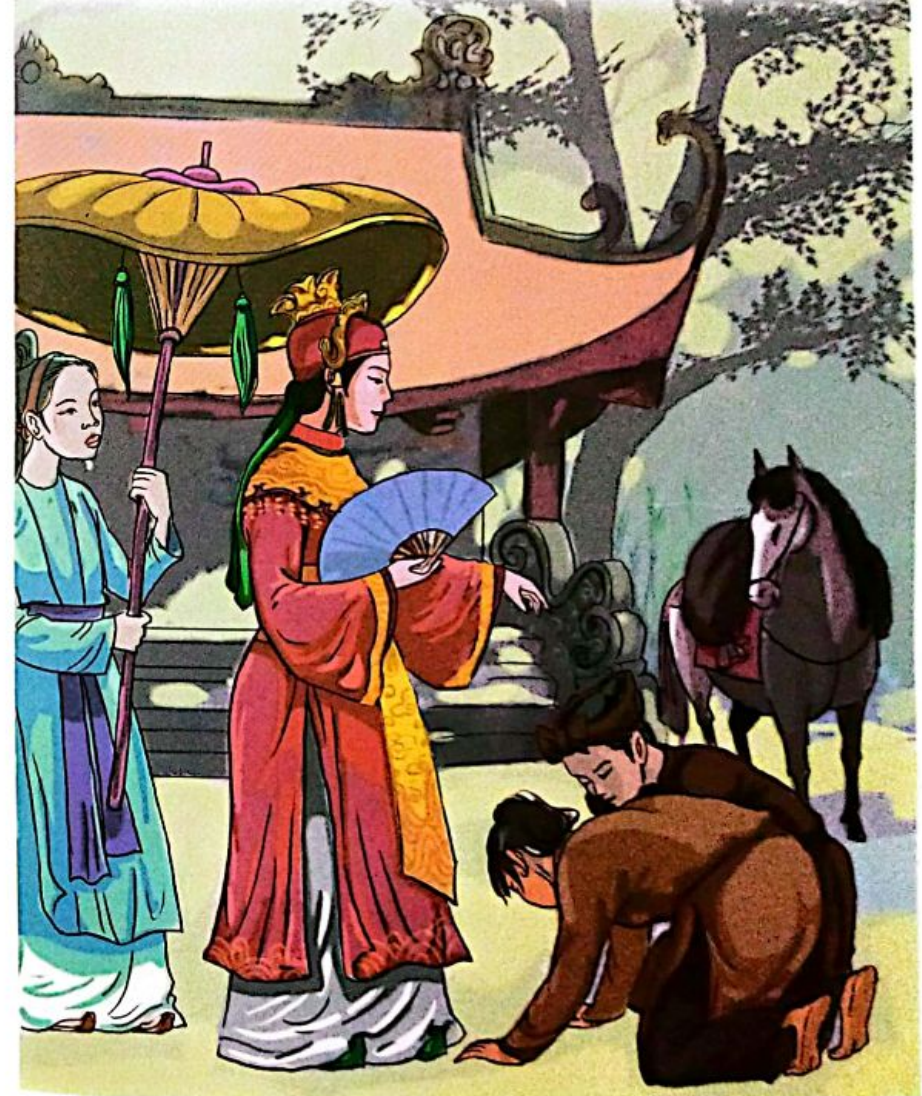
Trong cả hai lần quân Tống xâm lược nước ta (1075, 1077), Hoàng Thái hậu Ý Lan đã cùng Thái sư Lý Đạo Thành đàm đương hậu cần, cùng cố hậu phương để Thái uý Lý Thường Kiệt yên tâm đánh giặc. Hai lần chiến thắng giòn giã quân xâm lược nhà Tống có phần đóng góp không nhỏ của Hoàng Thái hậu Ý Lan.

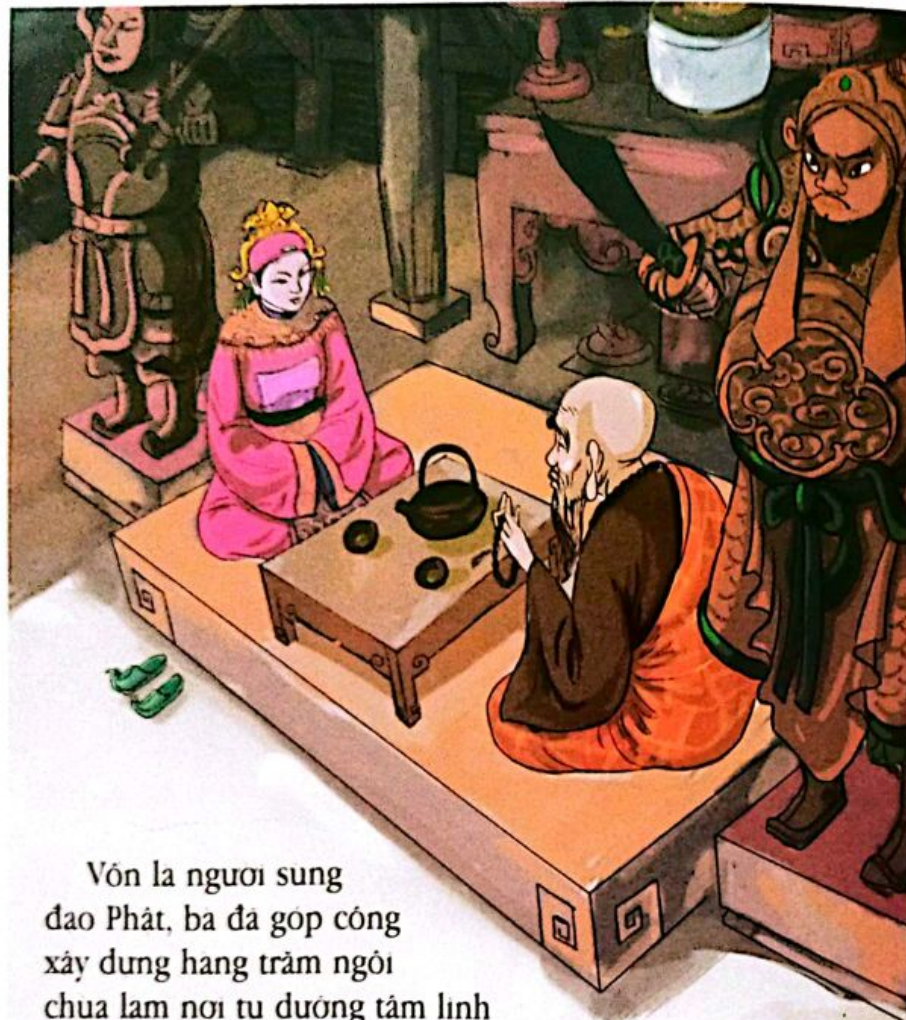

Giữa bao công việc bận bịu, Hoàng Thái hậu vẫn chăm lo mở mang dân trí, tổ chức các khoa thi nhằm tìm ra những người hiền tài giúp nước. Năm 1076, Hoàng Thái hậu cho xây dựng Quốc Tử Giám, chuyên dạy cho các hoàng tử và con các đại thần trong triều. Nơi này được coi là trường Đại học đầu tiên của nước ta.

Lại nghe trong làng quê lúc này có nhiều nhà nghèo khổ, phải đem con gái đi ở đợ cho nhà giàu, Thái hậu rất xót xa. Bà đem tiền trong quốc khố chuộc những người con gái nghèo khổ ấy về, đem gả cho những người đàn ông góa vợ. Cung nữ trong cung cấm cũng được thả bớt, cho về quê cù làm ăn...

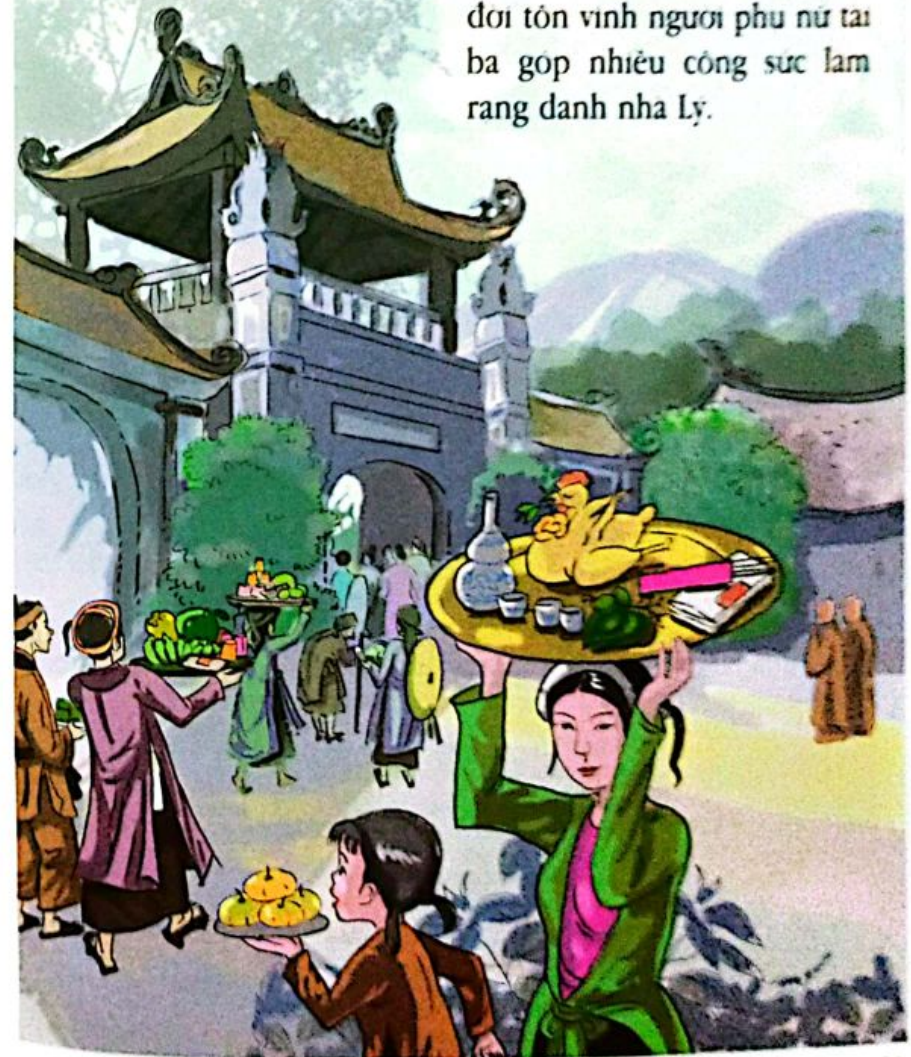
Vốn là người sùng
đạo Phật, bà đã góp công
xây dựng hàng trăm ngôi
chùa làm nơi tu dưỡng tâm linh
cho muôn dân. Bà thường lui đến
các chùa chiền, đàm đạo với các vị sư già học rộng. Có lần,
khi đến chùa Phổ Minh nói chuyện với vị sư già Thông
Biến, Thái hậu đã ứng khẩu một bài kệ:

“Sắc là không, không tức sắc
Không là sắc, sắc tức không
Sắc không đều chẳng quán
Mới hợp được chân tông.”

Nghe xong, vị sư già khâm phục làm: “Người như Thái
hậu đã thực hiểu được chân lý của nhà Phật. Của cải, danh
vong ở đời chỉ là thứ beo mây trời nổi.”

Hoàng Thái hậu Ý Lan mất tháng Tam năm Đinh Dậu
(1117). Bà được suy tôn là Phu Thánh Linh Nhân Hoàng
Thái hậu, mai táng ở phủ Thiên Đức. Tại làng Sui và nhiều
vùng trong cả nước, nhân dân đã xây dựng đền thờ bà, đời

đời tôn vinh người phụ nữ tại
ba góp nhiều công sức làm
rang danh nhà Lý.

TV TH CẨM THƯỢNG

TỦ SÁCH
Thuyết lịch sử

Cuốn sách này dựa trên
các nguồn tài liệu sau đây:

1. Phan Huy Chú (2007), *Lịch triều hiến chương loại chí*,
Nhà xuất bản Giáo dục, Hà Nội.
2. Phạm Đình Hổ (2001), *Vũ trung tùy bút*,
Nhà xuất bản Văn học, Hà Nội.
3. Trần Trọng Kim (2010), *Việt Nam sử lược*,
Nhà xuất bản Thời đại, Hà Nội.
4. Ngô Sĩ Liên (1993), *Đại Việt sử ký toàn thư*,
Nhà xuất bản Khoa học xã hội, Hà Nội.
5. Website Bách khoa toàn thư mở tiếng Việt:
<http://vi.wikipedia.org>

Ỡ LAN

Cô gái hái dâu

(In lần thứ 2)

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

55 Quang Trung, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội

ĐT: 04 3943 4730 - 04 3942 8632 - FAX: 04 3822 9085

Website: <http://www.nxbkimdong.com.vn> - Email: kimdong@hn.vnn.vn

CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI MIỀN TRUNG

102 Ông Ích Khiêm, TP. Đà Nẵng

ĐT: 0511 3812 333 - 0511 3812 335 - FAX: 0511 3812 334

Email: cnkimdongmt@nxbkimdong.com.vn

CHI NHÁNH NXB KIM ĐỒNG TẠI TP. HỒ CHÍ MINH

276 Nguyễn Đình Chiểu, Q.3, TP. Hồ Chí Minh

ĐT: 08 3930 3832 - FAX: 08 3930 5867

Email: cnkimdong@nxbkimdong.com.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản: PHẠM QUANG VINH

Chịu trách nhiệm bản thảo: NGUYỄN HUY THẮNG

Biên tập: LÊ HUYỀN TRANG

Trình bày bìa: PHẠM QUỐC CUÔNG

Sửa bài: QUỲNH GIANG

In 2.000 bản - Khổ 14,5 cm x 20,5 cm

Tại Công ty TNHH một thành viên In và Văn Hóa Phẩm

Dăng kí kế hoạch xuất bản số: 03-2014/CXB/836-208/KĐ cấp ngày 3/12/2013

Quyết định xuất bản số: 138/QĐKD kí ngày 16/4/2014

In xong và nộp lưu chiểu tháng 5/2014

Nhà xuất bản Kim Đông
gửi tới các em những cái
dưới dạng sách tra

STN-01022

Ỗ Lan (Cô gái hái ...)

Hần có nhiều em luôn nghĩ rằng, nhớ được lịch sử thật là khó!

Để bước đầu làm quen với sử, các em hãy đọc từ những câu chuyện ngắn gọn, gần gũi. Những câu chuyện nho nhỏ sẽ dần dà bồi đắp tình yêu với lịch sử, với dân tộc ta.

Hoàng Thái hậu Ỗ Lan (?-1117) vốn là một cô gái hái dâu, nhờ tài sắc vẹn toàn nên được vua Lý chọn làm cung phi. Bà được sử sách không tiếc lời ngợi khen về tài trị nước, an dân, hai lần thay vua nắm quyền nhiếp chính. Chính bà đã góp phần không nhỏ gây dựng nên cơ nghiệp rạng rỡ hơn 200 năm của nhà Lý.

www.nxbkimdong.com.vn - www.facebook.com/nxbkimdong

8 935036 688255

6141406320017

Giá : 15.000đ

